

ePSIplus National Meeting Czech Republic 23.1. 2008 Zápis z panelové diskuse 13:30 – 14:15

Moderátor: Dagmar Vránová, EPMA

Účastníci: Jiří Choun, ředitel odboru informačních služeb, ČSÚ
Petr Němec, CreditInfo Czech Republic
Adam Furek, MV
Karel Lux, MPSV
Jitka Karpinská, MF

Po skončení hlavní části konference následovala panelová diskuse, které se zúčastnili čtyři zástupci ústředních vládních institucí ČR a jeden zástupce privátního sektoru.

První tematickou oblastí byly právní a regulatorní otázky. Slova se ujal **Petr Němec** ze společnosti CreditInfo Czech Republic, který souhlasil se závěry meetingu – z hlediska dostupnosti PSI v surové podobě jsou velké rozdíly v přístupu jednotlivých veřejných institucí, chybí jednotná gesce problematiky a politická vůle. Dále Petr Němec sdělil, že výklad zákona je dosti různý. Jeho zkušenosti jako zpracovatele jsou spíše negativní. Pokud se jeho firma obrátila dopisem se žádostí o poskytnutí konkrétních informací, vždy nějaký právník veřejné instituce zdůvodnil (mnohdy i za pomoci jiných zákonů), že tyto informace poskytnout nelze, případně odkázal, že všechny informace, které je instituce povinna zveřejňovat, jsou na webu. Z pléna zazněla připomínka Pavla Krále z agentury ČEKIA, který tyto praktiky potvrdil a uvedl příklad, že na odpověď a vyřízení požadavku z daňové správy čekala jejich firma tři čtvrtě roku.

Adam Furek z MV blíže komentoval nedávno vydanou Analýzu zákona o svobodném přístupu k informacím, jejíž je spoluautorem. Souhlasil s tím, že PSI směrnice není v tomto zákoně dostatečně implementována a na námitku, že v analýze toto mohlo být více rozebráno, odpověděl, že primárním účelem analýzy bylo zmapování účinnosti zákona ve smyslu jeho hlavního účelu (svobodný přístup k informacím jako zbraň proti korupci) na základě vládního usnesení. Poznamenal, že hlavní výstup této analýzy – návrh rozšíření skupiny tzv. povinných subjektů – je důležitý i ve smyslu poskytování a znovuvyužití PSI, protože se tím zvětší okruh potenciálních držitelů PSI, kteří budou povinni tyto informace poskytovat.

Karel Lux z MPSV vyjádřil osobní souhlas se závěry konference a podotknul, že MPSV se snaží v tomto směru o co největší vstřícnost a jako příklad uvedl databázi ÚIR-ADR, kterou MPSV spravuje a kterou nabízí každému on-line na internetu, off-line na CD-ROM a to zdarma.

Slovo si vzala **Jitka Karpinská** z MF, která vyjádřila pochopení pro problematiku a uvedla, že jejich úřad se snaží být maximálně otevřený vůči občanům i subjektům, které chtějí informace dále využívat. K dispozici dává mnoho dat, jsou zdarma dostupné na internetu, ale poznamenala, že hromadné stahování dat z registru ARES dělá problémy vzhledem ke kapacitě internetového připojení MF, takže stahování je omezeno na max. 5000 záznamů denně. P. Němec zareagoval námitkou, proč tedy MF neposkytuje data podobně jako MPSV nebo ČSÚ off-line, v kompletní surové podobě, na což J. Karpinská nedokázala odpovědět.

(Pozn. EPMA – ARES je pouhá aplikace spojující různé databáze veřejné správy – tzv. zdrojové registry, nikoliv samostatná primární databáze, proto s ní MF takto nakládat nemůže). Z pléna zazněl dotaz, proč si tedy MF za stahování větších objemů dat neúčtuje nějaké poplatky, které by potom mohlo investovat do rozšíření přenosové kapacity, případně na výrobu CD. J. Karpinská se odvolala na právní stanovisko MF, že k vybírání poplatků není oprávněno.

Poukázala však i na problémy, které má ministerstvo financí s vyřizováním požadavků. Například uvedla, že krajské samosprávy si nyní budují vlastní datové sklady a informační služby (jako uvedl Václav Jáchim z kraje Vysočina ve své prezentaci na této konferenci), a požadují výběry z centrálních databází, např. z registru dotací CERD. Přitom se podle ní kraje nejsou schopny dohodnout na jednotné strukturu dat, každý kraj požaduje data jinak. Splnění těchto požadavků zatěžuje pracovníky MF, protože na podobný druh služeb nejsou vybaveni. Moderátorka reagovala tak, že kdyby MF zveřejnilo standardní strukturu věty jednotnou pro všechny, kteří chtějí data dále využívat, bylo by to schůdné řešení. Každý zpracovatel disponuje dostatečnou programátorskou kapacitou pro transformaci dat do vlastních aplikací. P. Němec a komerční sektor zastoupený v sále vyslovil názor, že místo toho, aby MF uspokojovalo individuální požadavky (a to nejen krajských úřadů), mělo by zavést standardy a možnost získávat data moderním způsobem. P. Král uvedl jako příklad insolvenční rejstřík a evidenci úpadců (provozované MSp), které nabízejí moderní uživatelské rozhraní snadno využitelné pro webové služby a další pokročilé technologie. J. Karpinská reagovala v tom smyslu, že insolvenční rejstřík a evidence úpadců jsou mnohonásobně menší databáze než je např. RES v systému ARES, který obsahuje více než 3 mil. záznamů.

Moderátorka vyzvala zástupce ČSÚ, aby objasnil jejich politiku při zpřístupňování dat z RES (který je spravován ČSÚ jako zdrojový registr).

Jiří Choun po stručném úvodu předal slovo vedoucímu oddělení poskytování elektronických výstupů ČSÚ, **Jiřímu Podzemskému**, který vysvětlil, že ČSÚ prodává RES (jedna z databází, kterou ARES používá) taktéž off-line (podobně jako MPSV), protože hromadné stahování větších dávek dat z internetu by vedlo k zablokování přenosových kanálů a znemožnění přístupu dalším uživatelům. Za kompletní RES si ČSÚ účtuje cenu 20 000,- Kč, vzhledem k tomu, že ČSÚ se řídí také zákonem o státní statistické službě (pozn. EPMA v tomto zákoně nicméně není takové zpoplatňování určeno).

Zástupce Creditinfa ještě jednou pochválil ČSÚ a MPSV za jejich přístup, nepochválil MF. Poznamenal, že omezení počtu stahovaných záznamů na 5000 denně nutí zpracovatele nasazovat více serverů a provádět tak stahování jednotlivých dávek v souladu s tímto omezením. Ve skutečnosti se však objem stahování dat nezmenší, pouze se rozloží. Svým přístupem tak MF de facto nutí zpracovatele obcházet toto regulační nařízení. MF by si mělo uvědomit, že komerční poskytovatel musí nabízet produkty, které obsahují aktuální data, a hledá způsoby, jak toho dosáhnout.

Moderátorka se následně dotázala zúčastněných, zástupců státní správy, jestli jejich instituce pořádají nějaké školení zaměstnanců pro tuto problematiku, odpovědi byly vesměs záporné, **Jaroslav Svoboda** z MV, které má uvedenou problematiku v gesci, neurčitě odpověděl, že vzdělávání úředníků je nekonečný problém.

Na závěr panelové diskuse poznamenal ředitel Choun, že problémy s poskytováním PSI pro jejich další využití je částečně i osobní problém jednotlivých úředníků (tzv. úřednická psychika), ale na příkladu statistických dat uvedl, že jejich šíření se někdy u odpovědných

pracovníků nesetkává s pochopením, protože mají obavy, aby nebyly chybně interpretovány, což se právě u statistických dat často stává. Dále uvedl, že některá data jsou dnes mnohem obtížněji poskytovatelná vzhledem k ochraně individuálních údajů (uvedl např. data o dovozu a vývozu za jednotlivé firmy), a to mimo jiné též povinností řídit se směrnicí Evropské unie, která poskytování těchto dat omezuje.

Shrnutí:

V poskytování informací veřejné správy panují velké rozdíly. Chybí jednotné postupy a základní metodické vedení. Zveřejňování dat na internetu je sice velkým přínosem pro občany, nemusí však být vždy vhodné pro další využití. Pokud nemohou komerční poskytovatelé získávat aktuální data v celém objemu, protože k on-line stahování nejsou kapacity přenosových linek dostatečně dimenzovány, hledají jiné cesty, jak data získat. Uvítali by, kdyby to ale nemuseli dělat a mohli si data regulérně koupit.

Poskytování dat pro opakované využití je do značné míry závislé na kultuře veřejného sektoru a osobních postojích každého úředníka. V tomto směru chybí vzdělávací programy, které by tuto poměrně novou oblast činnosti veřejné správy kultivovaly.